

Salgótarján és Vidéke.

Szépirodalmi és közgazdasági hetilap. — A Polgári Kör hivatalos lapja.

Előfizetési ár:

Egész évre	10.—	A Polgári Kör tagjai és tanítók részére:	
Fél évre	5.—	Egész évre	6.—
Negyed évre	2.50	Fél évre	3.—
Egyes szám ára 20 fill.	Negyedévre	1.50	

Felolós szerkesztő és kiadó:

Dr. CZIGLER JAKAB

Minden a lap szerkesztésével és előfizetésével kapcsolatos levelet és előfizetést a Salgótarján és Vidéke szerkesztőségének vagy a Borec nyomdába intézendők.

A játékonyság gyakorlásáról.

(F.A.) Lapunk múlt számában olvastam, hogy a nőegyleti bála szóló jegyek nagy részben elkeltek már. Nem szándékozom senki fiának a kárára a legparányibb sérelmet elkövetni, miért is cikkünket csak most tartjuk időszerűnek — midőn egyelőre semmiféle mulatság sincs hirdelve — kérve nyájas olvasóink közül azokat, akik még báli jegyeiket nem váltották meg, hogy e cikk miatt ezuttal a legtávolabbról se engedjék magukat befolyásoltatni.

A báli jegyeknek mikénti elárúsításáról szándékozunk szólni és pedig ezuttal kizárólag azokhoz, akik mulatságokat rendeznek.

Községünkben nagyon divatos és úgy látszik bevett szokás, hogy a báli jegyeket mulatságok előtt elárúsítás céljából egyeseknek, sőt családoknak osztogatják ki. Amennyiben csakugyan bevett szokásról van szó, úgy csak kérni fogjuk ennek megváltoztatását és fejtegetéseink után a közönség bölcs belátására bizzuk annak eldöntését, vajjon ezen gyakorlat a jegyek kiadójához, eladójához és vevőjéhez méltó-e?

Beszéljünk elsősorban a jegyek kiadójáról, vagy jobban mondva a mulatságot rendező egyesületről. — Mulatságainkat manapság többnyire valamely játékonyság céljában rendezzük. Nincs magasztosabb, nemesebb eszme, mint a játékonyság gyakorlása. De valaminek min-

den dolognak a túlajtása mindig az alapeszme lényeges elferdítését vonja maga után; azonképpen bizonyos kereten belül tartozunk mozogni akkor is, amikor a játékonyság gyakorlásáról van szó. A játékonyság céljában állásának pedig számos más módja van mint az, hogy egy mulatság kedvéért bizonyos adót vessünk ki egyesekre, melynek megfizetésére erkölcsileg kötelezve van. Tessék más gyakorlatot folytatni olyant, mellyel sem a második, sem a harmadik személyt nem vonjuk munkakörbe, a harmadik személy, a vevő saját maga határoz a fölött, mennyiben szorul a játékonyság céljában támogatásra és amikor nem érzi magát kényszer hatása alatt.

Elvégre nemcsak az lehet célunk, hogy minél számosabb jegyet adjunk el, hanem az, hogy a rendezendő mulatság erkölcsileg is sikerüljön. Csak a fele irt teszünk a sebire, midőn az erkölcsileg gyengén sikerült mulatság után azzal kecsegtetjük magunkat, hogy nagy volt a bevételünk. Törekednünk kell arra is, hogy a mulatságok látogatottak legyenek, mert ha kívánatos, hogy minél számosabb jegy adassék el, annál inkább kívánatos, hogy a közönség tekintélyes számmal legyen képviselve.

A jegyek eladójáról és vevőiről együttesen beszélünk. Két tábor áll egymással szemben; az eladók és vevők táborra. A győzelem az eladók részéről biztos, mert ki tud nemet mondani egy szép leány vagy asszony kérésének. Az eladók versenyeznek egymással, ami

természetes, mert mindenki ki akarja vívni a győzelem végső eredményét: az összes jegyek eladását. Szinte csodálatos az a határtalan buzgalom, a helybeli özszes hölgyek részéről, mily fáradtsággal járó munkát teljesítenek ebbeli tevékenységben. Fáradtságos munkájokkal nagy szolgálatot teljesítenek a játékonyság érdekében, de mily rosszul esik nekik, amidőn egy fél napig hasztalanul járhatnak.

Mert vagy megelőzték, vagy nincs ott a fél, vagy kosarat kapnak és még egyéb oly eseteknek vannak kitéve, amikor üres kézzel kell távoznok és míg részben egyéni törekvésök megsértését látják, másrészt legyünk őszinték olykor előfordul az is, hogy nem azért váltjuk meg a jegyet, mert játékonyságot akarunk gyakorolni, vagy mulatni vagyunk, hanem azért, mert röstelkedünk és nem akarjuk magunkat lealacsonyítani. A vevők jó részere valószínűs adót jelent a jegyeknek ilyen módon való elárúsítás. Mert legyünk itt is őszinték: Az eladók nem keresetnek csupán a kifejezetten vagyonos osztályt föl, mert ilyenekkel hamarosan végeznének. Fel kell tehát keresniök a középosztályhoz tartozókat is, akik nem mindig fogadják előszeretettel az ilyen látogatókat, de akarva, nem akarva a jegyet megveszik.

S mily sokszor fordul elő, hogy olyanok kerestetnek fel, akik megígérték sem kapnak és akik ennek dacára is kénytelenek jegyet vásárolni, nehogy esetleges szóbeszédnek legyenek kitéve.

TARCZA.

Vonaton.

— Méltóztassék gyorsan beszállani, mert azonnal indulunk.

E kiáltás a keleti pályaudvaron hangzott el, a keleti futárvonat indulása előtt és a kalauz által egy elegánsan, legújabb angol divat szerint öltözött fiatal emberhez lett intézve, kinek egész utikészlete egy kis sárga bőrtáskából állott. Könnyedén ugrott fel egy első osztályú kocsi lépcsőin, a következő pillanatban egy éles fűtés és a vonat prűszkölve indult ki az állomásról.

A kocsi oldalfo yosóján volt kénytelen megállni, mert az összes kocsiszakaszok tömve voltak furdóba utazókkal. Egyik szakaszban azonban, mely hat ülőhelyre volt berendezve, egy éltesebb urinó foglal helyet, mellette pedig egy fiatalabb hölgy, csaknem háttal a folyosónak és így az első pillanattól kezdve nem igen lehetett volna megmondani, hogy férjéül van-e már, vagy pedig leány még. Egykedvűen, melancholikusan nézett ki az ablakon, nézte az elvonuló tájat. A kocsiszakasz felett a felírás: „Lefoglalva” és így fiatal emberünk nem vehetett magának megelégedést hogy a kocsiába belepjén.

Már negyed órája haladt a vonat óriási sebességgel midőn a kalauz megjelent és bejelent a hölgyekhez, kérte őket, engednek meg, hogy egy utas, kinek hosszú utja van, helyet foglalhasson a lefoglalt szakaszban. Ha az ember utban és idegenek között van minden körülmények között udvariasabb, mint rendezés szokott lenni és így megegyeztetett a fiatal embernek, hogy a lefoglalt szakaszba beléphessen. Udvariasan megköszönte a hölgyeknek a belépésre adott szives engedelmüket, kezét csókolta nekik és bemutatkozott. A hölgyek megtudták, hogy Kerekes Róbert az ifjú neve és törvényszéki főügyész; a fiatal embernek azonban nem sikerült a hölgyek kitételét, nevét megtudni. A bemutatkozások ma már bizony ilyenek. Néhány érthetetlen szó lemorzsolása után egy „örvendek” és a bemutatkozás megtörtént (Társaságban keveset forgó ember könnyen azt hiszheti, hogy „örvendek” a hölgy neve, kinek bemutatkozott.

A leánykának — mert közelebről megneve szünte babaarcu gyermekleányának látszott — nem igen lehetett irányra, hogy mamája az idegent beengedte, könyvet vett elő és olvasáshoz kezdett. A mama pedig élénk beszélgetésbe fogott az ifjúnal és midőn utazása célja felől tudakozódott, az ifjú azt is elmondotta.

— Szomorú kiküldetésben járok asszonyom. Egyik barátom — nevét nem említem, mert hisz úgy sem méltóztatik ismerni — kinek szülei külföldön töltik a nyarat, azokhoz utazom. De előlről kezdem a dolgot.

Régi história, amely mindig új marad. Barátom egy vidéki nagybirtokos fia, egy éve, hogy a fővárosban tartózkodik; megismerkedett egy aranylással, miként ő említi szokta. A leány rokonait látogatva a fővárosban. Ismerem barátom ízlését és ha ő aranylással nevezte, úgy annak félt leány. A leány atyja neve bár Havas István kir. kamarás. A leány pedig Bianka baronessé. Barátom, ki naponta a legnagyobb lelkesedéssel hangjan szóllott a hölgyről és aki a baronessé-el a leány rokonainál gyakrabban találkozott, nyugodt lehetett, hogy a leány részéről viszont szerettetik.

A múlt héten barátom elhatározta, hogy néhány het múlva leutazik a baronesséhoz szüleihez és a helyzetet előlről feltárva, megkéri tőlük leányukat. A napokban egy nagyobb társasággal Nagyménfőra rándultunk. Hol a lehető legkelelemesebben éreztük magunkat és vig poharazzák köztük az én került barátom udulása is és az, hogy rövid idő múlva nőni veszi Havas Bianka baronessé asszonyt. Ekkor történt, hogy a jelen volt fiatal emberek egyike, ki valamikor, nem is

Resummáljuk az itt elmondottakat, ekként: mulatságok előtt belépti jegyeket elárúsítás céljából nem kívánatos kiadni, mert fölösleges munkával terheljük azokat, akik az eladással foglalkoznak és terhes adót rovnak embertársaink közül sok olyanra, ki bár nélkülözheti azt a csekélységet, mellyel adózik és nemesszive a jótékonyág gyakorlása felé hajlik, de másnap méltán és jogosan mondhatja, hogy ez összeget megtakaríthattam volna.

Kísérletezzünk! Törekedjünk egy kis időre az eddigi formáktól keressünk egy jobb, az eddiginél megfelelőbb módot és lássuk mit tudunk akkor ha egy nagy tervszerű apparátus nem működik közre a mulatság sikere érdekében.

Tarjáni specialitás.

A benszülött, tőzsgyökeres tarjáni polgár, ha néha napján közügygel foglalkozik, véleményét mindig oda nyilváníttja, hogy minden rossz, minden kényelmetlenség, nagy pótdadó, stb. stb. az csak a mi nyakunkon van, az csak a mi áldásunk. Egy másik hasonló helyzetben levő város polgárai szóról-szóra ugyanezt tartják, de szintén természetesen az ő patriájukkal kapcsolatban. Az embernek már olyan a természete, hogy szeret minden bűt, bajt, olyannak tartani, mint amely egyenesen az ő viharezett vállait terheli. Pedig hát ez óriási tévedés. Tarján sem a legutolsó fészek, ha mindjárt nem is a legelső, mert nemcsak Tarjában van sár, nemcsak Tarjában rossz és drága a világitás és nem éppen Tarjánon keresztül folyik a Duna hóolvadáskor. Ezek nem éppen speciálisan tarjáni mizériák, mert ezek kisebb nagyobb mértékben előfordulnak minden fejlődő vidéki városban. Ép ezért nem osztom azok véleményét, akik jóakarattal bár, de mindent gáncsolnak, lehuznak a sárga földig, csak azért, mert az tarjáni. A jogos kritikának van helye, de a folyton egy hirt pengetésnek, a rosszmájú kritikának, a csipkedésnek, amely elkeseredést és a legtöbb esetben „csak azért sem”-et szül, szerintem nincs helye. Ne rágódjunk már örökké, elcsépelet dolgokon, és ne akarjunk minden érdekeltet útni, annak a hangoztatása mellett, hogy ez, vagy amaz a hiba csak nálunk van

olyan régen, eredmény nélkül udvarolt a hölgynek, egy megjegyzést kockáztatott meg, mely sértő volt a hölgyre.

Imeri asszonyom a szerelmes embertermeszetét, azon szerelmes embert, ki imádottjárt tűzőn, vizen megy keresztül? Barátom magából kikelve ugrott fel helyéről, arcát verte az illető fiatal urat, megleckéztette őt, hogy illik-e hölgyekről ilyen hangon, ily geureban beszélni.

Ostoba társadalmi szokásaink, amikor valakinek megsértéséről van szó, nem a bíróságok előtt intézik el az ily ügyeket, hol a tényállás tisztába hozása után hozzák az igazságos ítéletet, hol a büntésnek, bűnhődnie kell, az igazság diadalt arat és igazságot szolgáltatnak a sértettnek, hanem párbaj utján, hol nem az igazság, hanem a vakzerencse és véletlen játszik a főszerepet. Így történt azután, hogy barátom ma reggel kardpárbajt vívott egy oly emberrel, ki jellemileg meg se közelíti szeretett barátomat.

A párbaj — miként azt sejtani méltóztatik — azzal végződött, hogy barátom súlyos sebesülést szenvedett és habár fején levő sebesülése nem halálos, vagy életveszélyes, de minden esetre igen súlyos. Barátom szüleit kíméletlenül értesítem, hogy fiukat a kórházban haladéktalanul keressék fel. Adná

meg. Foglalkozunk csak speciálisan tarjáni jelenségekkel, olyan jelenségekkel, melyek másutt már a körülmények más alakulása miatt sem fordulhatnak elő. S azt hiszem, hogyha jó körülmények, városunkban akadunk egy néhány ilyen specialitásra.

Hogy ne menjünk messzire, itt vannak a zagyvai rakodónál tartózkodó szénszedő, vagy ha jobban tetszik, széntolvaj csemeték. Ugy-e kérem ez nincs másutt? Arról még nem igen hallottunk, hogy egy város kellő közepén tanköteles 6—14 éves fiúk és lányok abból éljenek és azzal foglalkozzanak, hogy kocsai után szaladva, felszedik a lehulló szenet, vagy ha éppen alkalom jön, hát le is lopják. Mikor ezek aztán felnőnek, előttünk állanak a kitanult, kész tolvajok, prostituáltak, bicskások, egyszóval, a büntető törvénykönyv paragrafusaiival minél gyakrabban összedűköző egyének. Hogy ezekkel a csemetékkel az iskolába menő és az iskolából hazajövő diákoknak egész harcokat kell vívniok, és hogy ilyen ütközetek alkalmával a bevért fej a szülők legnagyobb öröme, nem éppen a legritkább, azt mondanom sem kell. Nem hiszem, hogy akadna még egy város, mely ilyen állapotot megtűrne, mert hiszen ez igazán neveléses is és ha megérdemeljük az ázsiai elnevezést, azt nem holmi lokális mizériaként érdemeljük meg, hanem épe, az e fajta szomorú illetve elszomorító specialitásokért. Gondolkodtam én már ezen nagyon sokszor sokféle irányban. Hogy lehetne ezen változtatni, mi ennek az oka és főleg kit terhel e miatt a felelősség? De bizony az igazat megvallva, ezt én eldönteni nem tudtam, mert annyit látok, hogy néha egy-egy rendőr, ha éppen arra a tájra kerül, mint közbiztonsági közeg, pillanatnyira bár, de megakadályozza lopást. De mást nem tesz és mást nem tehet. Mert nem a rendőrnek, meg a csendőrnek van itt tenni valója, tekintettel arra, hogy kiskorukról van szó. Erkölcsei prédikációt sem lehet itt tartani bombasztikus frázisokkal a társadalom hivatásáról ezekkel a gyerekekkel szemben. Pedig hát ha szigorúan vesszük, csak a társadalomnak volna a hivatása segíteni a dolgon, mert ezek később, ha csak mostani helyzetükből ki nem kerülnek, csak a társadalom, az emberiség testévé fognak rágódni és csak annak fognak kárt okozni, annak fognak mindenképen ártani. És a társadalom

az eg, hogy erős szervezete képes legyen elbírni a sebesülést.

Eddig a történet. A vonat egy eleset fűtlyentett és a katalaz beszól.

— Méltóságos asszony a legközelebbi állomáson le télszik szállani.

Az idős hölgy felemelkedett, leányát szólította. A fiatal ember most figyelt a leánykára, ki sapadtan, reszkette indult a kocsai ajtaja fele. Eszrevette a gyönyörű leányka sapadságot, rosszullétet, meg is kerdezte a mausat, miúcs-e önágységának valami baja.

E közben a vonat egy pillanatra megállt. A lépcsőn elbucsztak a hölgyek a fiatal embertől, ki őket odáig kísérte és lesegítette. A támolgól, reszkető leány amint lezállt visszafordult.

— Mondja csak Monsieur Kerekes, nem Imreh Bela törvényszéki albiró az ön barátja, kiről az előbb beszelt?

— De igen...

— Közönöm. En Havas Blanka baronesse vagyok.

Ismet egy fűtly és mialatt Kerekes a csodálkozásától és bámulattól magához tart, a vonat téfjes gözöl, robogott a szántóföldeken keresztül.

Fodor.

ezt minden oly esetben, amidőn nem követ el mindent a bűn megelőzésére, ezt meg is érdemli. Dehát, mondom, erről nem lehet nálunk beszélni, mert nálunk, bocsánat, de társadalom az nincs, mert itt az emberek nem-társas lények. Ez ugyan eltérés a tárgytól, de ha vesszük, hát ez is tarjáni specialitás.

Hátra volna még, hogy kit terhel a felelősség a miatt, hogy ezek a gyerekek iskola helyett csavarognak és szenet szednek? Azt hiszem, hogy az iskolaszék kötelessége számon tartani a tanköteleseket és a szülőket mindenképen kényszeríteni arra, hogy gyermekeiket iskolába járassák.

Hogy mi az oka annak, hogy olyan sok az iskolát kerülő gyerek, azt hisszük, egyrészt az iskolák elégtelensége, másrészt a szülők vétkes mulasztása, kik kényszerítik apró csemetéiket arra, hogy iskol helyett szenet lopni menjenek. Az az hát szeriatük a szegény embernek élni kell. Az iskolaszék itt nem tehet semmit.

Reméljük azonban, hogy az elemi iskolák államosítása után, mire sürgős és égető szükségünk van, s amit holmi apró kufárdások miatt hazni halasztani nem lehet, ezen állapotok változni fognak. Nem lesz akkor ama kifogás, hogy helyszűke miatt iskolaköteles gyerekek fel nem vehető. Azonkívül tekintetben a társadalomra is nagy feladat hárul e téren.

Ezen viszonyok szanalásával kellene foglalkozni. (Szerk.)

Mert vegyük csak, hogy ezek nem zül- lenek el annyira, hogy valamikor a társadalomnak kimondottan kárára legyenek; de viszont iskolába nem járnak, a legelőbb fogalmak el nem sajátítják, embertársaik iránti kíméletre senki sem oktatja őket, tehát emberi érzésük, már a szó nemesebb értelemben, semmi esetre sem lesz, és így bizony a társadalomnak hasznára szintén nem lesznek és mint állandó rossz elem csak a toloncháznak, meg a börtönnek lesz lakója. Ugyis mindig azon panaszkodunk, hogy az utcán este felé a tragár szavak miatt nem lehet nőnek, de jóízűű férdeknek sem végig menni. Dehát ez az után a nagyszerű nevelés után, amelyben ezek a csemeték a zagyvai rakodón részesülnek, illetve részesítik egymást igazán nem is csoda.

Cucaj.

Tisztelt Szarkosztó úr!

Becsés lapjában olvastam, hogy a lányok csak küldöttségileg jelentek meg a Jozsef-Asztaltársaság mulatságán. Ugyan mi ennek az oka, mikor gyüleseztek a lányok, mikor választották a küldöttséget? Ilyképen elmélik a tisztelt cikkirő úr!

Egedje meg, hogy ezekre a kérdésekre megfeleljek. Talán kedves társnőim sem neheztenek meg, ha az én gondolataimat általánosítom. Igaz, nem győlésezünk, de azt hiszem a legtöbbben osztani fogják véleményemet.

A társaság és zene vonzanak a bálba. Zeneszó mellett fölülénköl az elme, szikrázik a szellem — aki pedig szeret táncolni, abban talai szórakozást.

Igen ám, de mikor az ifjúságot — tisztelet a kivételnek — sem a társalgás sem a „Varázskeringő” nem tudja annyira lekötöni mint a „kaláber” és a pohárcsengés!

A lányok meg zene mellett üdögölnek és a mamiak azzal vigasztalják őket hogy hajdanában szebb élet volt! Legközelebbi alkalommal pedig otthon marad a kis leány

ALAPITTATOTT 1858. ÉVBEN.

AZ „ANKER“

élet- és járadék biztosító társaság.

Magyarországi igazgatóság: BUDAPEST
az Anker-palota építésének befejeztéig
V., ERZSÉBET-TÉR 13. SZÁM.Vagyon 174 millió korona. — Kifizetések 338 millió
korona. — Biztosítási állomány 338 millió korona. —
Magyarországon vagyonából 30 millió kor. van elhelyezve.Az összes szokásos tőkebiztosításokat halál és elérés esetére
eszközli a társaság **jutányos díjak mellett.** Legújabbban pedig új
biztosítási módozatot alkotott, melynek hivatása

az élet- és nyugdíjbiztosítás

előnyeit egyesíteli. Betegség vagy baleset folytáni rokkantság esetén a díj-
fizetés megszűnik, azonkívül a biztosított tőke 5 vagy 10%-át járadékkép
élvezi a rokkant a biztosítási tartam leteltéig, lejáratkor (halál- vagy el-
érés esetén) pedig a teljes biztosított tőke fizetetik ki.Felvilágosítást nyújt az Anker magyarországi igazgatósága,
vagy TÓTH GYULA úr salgótarjáni képviselője.**FÜLEKEN**a nagy „Vigadó“-val szemben levő erdőtiszti lakás
április hó 1-től bérbeadó, esetleg üzlethelyiségnek is.

Hat szoba, előszoba, mellékhelyiségek, istálló stb.

Ajánlatok „Erdőgondnokság Fülekek“ címre küldendők.

Fülöp Szász-Coburg-Gótai herceg Ő kir. Fensége,
Erdőgondnoksága, Fülekek.**ANGOL
ÜR
SZABO.**Szép és dívtatos kifogás-
talan minőségű szövetek-
ből kivánatra többszöri
próbával készít öltönyöket
és téli kabátot, szakott
és felöltői, különlegessé-
geket priosess és lovaglő
nadrágok, valamint papí
reverendát.**LÖRINCZE ISTVÁN**SALGÓTARJÁN,
A VÁROSHÁZZAL SZEMBEN.**ANGOL
ÜR
SZABO.****KÖNYVKÖTÉSZETI**munkák
elegáns
kivitelben
készülnek**A BOROS NYOMDA**

könyvkötészetében.

SINGER

VARRÓGEPEK

A
SINGER
varrógépek
a leg-
jobbakkak
bizonyultakA
SINGER
varrógépek
valóságban
a leg-
előcsöbbsk**SINGER Co.**

varrógép részvénysz. társaság.

Salgótarján, főutca 506.

a legjobb és
legelőcsöbbsk
cipőfeszítőszer